

Elinvoiman toimialan kumppanuudet

Elinvoimalautakunta 22.04.2024 § 32
957/12.03.05/2024

Valmistelu ja lisätiedot
vapaa-aikajohtaja Minna Särelä, matkailun kehittämispäällikkö Sari Myllynen, kulttuuripalveluiden päällikkö Susann Hartman,
etunimi.sukunimi(at)porvoo.fi

Taustaa

Elinvoiman toimialalla myönnetään suurin osa Porvoon kaupungin avustuksista. Toimialan avustusraha vuoden 2024 talousarviossa on yhteensä 1 998 600 €, josta museoavustuksen osuus on 724 800 €.

Avustusten lisäksi elinvoiman toimialalla tehdään kumppanuuksia, jotka ovat tähän saakka keskittyneet matkailu- ja tapahtumapalveluiden sekä elinkeinopalveluiden yhteistyökumppanuuksiin.

Merkittävä ero avustamisen ja kumppanuuden välillä on se, että avustaminen on aina vastikkeetonta. Tämä tarkoittaa, että vaikka avustuksen myöntämiselle voidaankin asettaa tietyt kriteerit esim. koskien suunnitelmaa avustuksen käytöstä, ei avustuksen myöntäjä voi vaatia palveluita tai hyödykkeitä vastineeksi avustuksesta. Myöskään avustuksen saaja ei voi vaatia palveluita tai hyödykkeitä avustuksen myöntäjältä esim. yhteistyön sujuvoittamiseksi tai toiminnan kehittämiseksi.

Avustamisen vastikkeettomuus on toiminnan kehittämisen ja ohjaamisen kannalta ongelmallista. Kaupungilla olisi intressi päästä kehittämään ja suunnittelemaan yhdessä toimintaa etenkin niiden toimijoiden osalta, joita avustetaan merkittäväällä rahallisella panostuksella.

Kumppanuus tai yhteistyösopimus mahdollistaa molempia osapuolia palvelevan yhteistyön solmimisen. Yhteistyö voi sisältää saavutettavaa hyötyä, resurssien käytöstä sopimista ja yhteistyövelvoitteita molemmille osapuolille. Tavoitteena kumppanuuksissa on win-win-tilanne, joka palvelee kummankin osapuolen intressejä. Kaupungin kumppanuussopimus voi sisältää myös taloudellista kompensatiota silloin, kun sopimuksella tuotettava palvelu täydentää kaupungin palveluita, kaupungilla on intressi palvelun toteutumiseen ja palvelulle ei ole kilpailtua markkinaa.

Kumppanuuden solmiminen vain tietyn valitun toimijan kanssa sisältäen taloudellista kompensatiota on juridisesti mahdollista silloin, kun kumppanin tuottamalle palvelulle ei ole olemassa kilpailtua markkinaa. Julkisena toimijana kaupungin tulee kilpailuttaa hankintansa hankintalain ja hallintosääntönsä mukaisesti, mutta kilpailutus ei ole mahdollista silloin, jos kyseisen palvelun voi tuottaa vain yksi toimija.

Matkailu ja tapahtumat on solminut esim. seuraavanlaisia kumppanuuksia viime vuosien aikana:

- Vanhan Porvoon kauppiasyhdistys ry: kaupunkielämän ja elävän kaupunkikulttuurin ylläpitäminen avointen tapahtumien kautta (2 x Ostosten yö, Kummitusten yö, Vanhan Porvoon joulunavaus)
- Nordic Live Productions / Porvoon viinijuhlat: vetovoimaisen tapahtuman järjestäminen Porvoossa
- Ruokamatkailulähettiläs Niko Lehto: Porvoon ruokamatkailun profiilin nostaminen ja brändityö
- Pyöräliitto: Velo Finland 2024 –tapahtuman järjestäminen Porvoossa
- Solar Films Oy: Hautalehto-sarjan kuvaaminen Porvoossa, merkittävä näkyvyshyöty
- Snapper Films Oy: Vinski ja näkymättömyyspulveri -elokuvan kuvaaminen Porvoossa, merkittävä näkyvyshyöty

Kaikille matkailun ja tapahtumien kumppanuuksille sekä elinkeinopalveluiden kumppanuuksille on asetettu selkeät tavoitteet ja velvoitteet sopimuskumppaneille, ja kumppanuuksien kautta saatava hyöty tukee kaupunkistrategian toteutumista.

Yhtenäistämällä elinvoiman kumppanuuksien kriteerit voidaan parantaa tasavertaisuutta ja läpinäkyvyyttä päätöksenteossa sekä syventää yhteistyötä strategisesti merkittävien, nykyisin avustuksilla tuettavien toimijoiden kanssa. Samalla voidaan tarkastella kumppanuusmalliin siirtymistä tiettyjen sellaisten avustusten osalta, joissa molemmat osapuolet hyötyisivät nykyistä enemmän tiiviimmästä yhteistyöstä ja yhteiskehittämisestä ja joissa toimijoiden rajallinen määrä mahdollistaa nykyistä tiiviimmän yhteistyön.

Tällaisiksi on elinvoiman toimialan avustuksista tunnistettu erityisesti seuraavat (määrärahat vuoden 2024 talousarvion mukaiset):

- Museoavustus (724 800 €)
- Kulttuurin yleisavustus (157 000 €)
- Taiteen perusopetuksen avustus (97 500 €)

Kumppanuusmalliin siirtymistä tarkastellaan siitä näkökulmasta, että molemmat osapuolet hyötyisivät yhteistyöstä nykyistä enemmän.

Aikaisempi valmistelu

Kaupunginhallitus on vuosien 2021-2022 aikana vastannut Porvoon avustuskäytännön kokonaisvaltaiseen kehittämiseen liittyvästä päätöksenteosta. Tämän kehittämisen yhteydessä luotiin yhtenäiset kriteerit elinvoiman toimialan avustusten myöntämiselle (kaupunginhallitus 06.02.2023 § 57). Avustusten kehittämisen aikataulusta kaupunginhallitus päätti (07.11.2022 § 364), että avustuskriteerit uudistettiin vuoden 2023 hakuun mennessä seuraavien avustusten osalta: liikunnan yleisavustus, nuorisoavustusten yleisavustus ja projektiavustus, kulttuurin kohdeavustus ja taiteilija-apuraha, vapaan sivistystyön opistolaiskuntien avustus sekä yhteisöllisyyden avustus.

Samassa päätöksessä linjattiin, että kulttuurin yleisavustuksen kriteerit uudistetaan vuoden 2024 hakuun mennessä.

Uuden elinvoiman toimialan toiminnan käynnistyttyä on syntynyt uutta keskustelua kumppanuuksien mahdollistamista laajemmista hyödyistä ja syvemmästä yhteistyöstä verrattuna avustuksiin.

Matkailun ja tapahtumien solmimat kumppanuudet toimivat tässä hyvänä verrokkina sellaisille saman toimialan avustuksille, joissa kaupungilla olisi intressiä yhteiskehittämiselle avustettavan toimijan kanssa.

Kulttuurin yleisavustuksen aiemmat saajat on kutsuttu keskusteluun kevään 2023 aikana, ja pohdittu yhdessä avustustoiminnan ja yhteistyön kehittämistä. Toimijat ovat esittäneet toiveen nykyistä laajemmasta ja syvemmästä yhteistyöstä vuosittaisen avustuspäätöksen sijaan.

Alkuvuodesta 2024 alustavia keskusteluja mahdollisesta kumppanuusmalliin siirtymisestä on käyty Porvoon museon kanssa. Keskusteluihin osallistettiin Porvoon museoyhdistyksen hallitus, Porvoon museon henkilöstö sekä Porvoon kaupungin henkilöstön edustajat, jotka tekevät säännöllisesti yhteistyötä Porvoon museon kanssa. Porvoon museoyhdistys otti kokouksessaan 4.4.2024 kantaa mahdolliseen kumppanuusmalliin seuraavasti: "Porvoon museoyhdistys suhtautuu myönteisesti Porvoon kaupungin kanssa mahdollisesti tehtävään kumppanuussopimukseen, jossa määriteltäisiin kaupungin ja itsenäisen museon yhteisiin tavoitteisiin liittyvät toiminnan muodot ja niiden ehdot. Yhdistyksen tavoitteena on yhdenvertainen kumppanuus Porvoon kaupungin kanssa. Yhdistys katsoo, että sopimus voisi pitkälti pohjautua nykyiseen yhteistyösopimukseen tarpeellisin tarkistuksin. Museoyhdistyksen näkemyksen mukaan kumppanuussopimukseen tulisi kuitenkin sisältyä aikaisempaa painokkaammin yhteistyön pitkäjänteisyys ja sen taloudellinen turvaaminen. Kulttuuriperintö- ja museotyöhön kuuluu ajankohtaisen toiminnan lisäksi pysyvyys. Pitkäjänteiseen kumppanuuteen kuuluva yhteinen strategia- ja tulevaisuustyö on tärkeä yhteistyön kulmakivi. Maaliskuussa 2024 järjestetyissä museoyhdistyksen hallituksen ja henkilökunnan työpajoissa nousi esiin myös viestinnän merkitys yhteistyön sujuvuuden ja syventymisen takeena. Sitä edellyttävät sekä museon että kaupungin kulttuuritoiminnan menestyksellinen kehittäminen."

Taiteen perusopetuksen avustuksen nykyisten saajien kanssa ei ole vielä käyty yhteisesti keskusteluja mahdollisesta kumppanuusmalliin siirtymisestä.

Kumppanuuksien juridisista reunaehdoista on käyty keskustelua kaupunginlakimies Johanna Päivärinnan sekä hallintojohtaja Roope Lenkkerin kanssa.

Esitys elinvoiman toimialan kumppanuuksien yleisiksi kriteereiksi:

Yleistä

Elinvoiman toimialalla voidaan solmia kumppanuuksia silloin, kun kumppanin tuottama palvelu täydentää Porvoon kaupungin palveluita, kumppanin tuottaman palvelun toteutuminen on kaupungin intresseissä ja kun kyseiselle palvelulle ei ole kilpailtua markkinaa. Kumppanuuksien kautta mahdollistettavat palvelut ovat siis luonteeltaan sellaisia, joiden toteuttamista ei olisi mahdollista kilpailuttaa, ja jotka täydentävät kaupungin tarjontaa ja kaupunkiorganisaation järjestämistä mukaisia toimenpiteitä. Kumppanuus on aina sopimusperusteista yhteistyötä. Sopimus solmitaan neuvottelumenettelyn kautta ja se velvoittaa molempia osapuolia sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin ja vastuulliseen toimintaan. Sopimuksessa määritellään osapuolten vastuut ja velvollisuudet. Kumppanuus on tapa tavoitella yhteisiä päämääriä, joiden saavuttaminen yhteistyöllä hyödyttää kaikkia sopimusosapuolia.

Kumppanuuden kriteerit

Elinvoiman toimialan kumppanuuksissa sovelletaan seuraavia yhtenäisiä kriteerejä:

1. Millaiseen toimintaan kumppanuuksia ei solmita:
 - Samaan toimintaan, jota kaupunki hankkii ostopalveluna
 - Kaupungin omaan toimintaan tai sen oman toiminnan rahoittamiseen tähtäävään toimintaan
 - Samaan toimintaan, jota Porvoon kaupunki jo avustaa avustuksella
 - Hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) alaisen palvelun tuottamiseen
 - Uskonnon harjoittamiseen, poliittisen puolueen toimintaan eikä ammattiyhdistysliikkeille
2. Mihin kuluihin kumppanuudesta maksettavaa kompensatiota ei voida kohdistaa:
 - Muuhun kuin kumppanuushakemuksessa ja -päätöksessä mainittuun tarkoitukseen
 - Edellisenä kalenterivuonna toteutetun projektin kuluihin
 - Kiinteistön rakennus- ja korjauskustannuksiin, työhuoneen korjaus- tai muuttokustannuksiin
 - Ulkomaanmatkakustannuksiin
 - Yksityishenkilöiden tutkinto-, lukukausi- tai kurssimaksuihin mukaan lukien Kansalaisopiston kurssimaksuihin
3. Sijaintiin liittyvät kriteerit:
 - Hakija on porvoonlainen tai toiminta, johon kumppanuus solmitaan, kohdistuu Porvooseen tai porvoonlaisiin
4. Kumppanuushakemukseen, toimitettaviin tietoihin ja liitteisiin liittyvät kriteerit:

- Kumppanuushakemus on jätetty ilmoitetun määräajan sisällä sille osoitetun hakukanavan kautta
- Kumppanuutta hakeva toimija on toimittanut pyydetyt tiedot ja aineistot ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Pyydettävät tiedot ja aineistot voivat olla mm. yhdistyksen säännöt, kuluvan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio, suunniteltuun projektiin liittyvä rahoituspäätös tai tarkennuksia aiemmin annettuihin tietoihin.

Elinvoiman toimialalla voidaan solmia kumppanuus vain sellaisten toimijoiden kanssa, jotka täyttävät kaikki kriteerit 1-4. Arvioitaessa kumppanuuden lisäarvoa kaupungille, kumppanuudessa kaupungille määriteltäviä velvollisuuksia (esim. rahallisen kompensaation määrää) tai vertailtaessa mahdollisia kumppaneita toisiinsa, sovelletaan seuraavia vertailukriteerejä. Tavoitteena on, että kumppanuuksien avulla mahdollistettava toiminta kokonaisuutena edistää näiden kriteerien toteutumista:

5. Kaupunkielämän sykettä

- Toiminta tukee Porvoon elämyksellistä ja monipuolista vapaa-aikaa sekä elävää kaupunkikulttuuria.
- Toimintaa järjestetään kaikkina vuodenaikoina.
- Toiminta mahdollistaa aitoa vuoropuhelua ja laajaa vuorovaikutusta, rohkeita kokeiluja ja hyvän ilmapiirin rakentumista.
- Toiminta vahvistaa Porvoon vetovoimaa ja brändiä.

6. Paras arkenakin

Toimintaa järjestetään niin keskustassa, lähiöissä kuin maaseudulla ja saaristossakin.

- Toimintaa on molemmille kieliryhmille sekä vähemmistökieliryhmille.
- Toimintaa järjestetään monipuolisesti kaikille ikäryhmille ja eri kohderyhmille.
- Toiminta edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta.

7. Suosituin kotikaupunki

- Toiminta luo mahdollisuuksia osaavalle työvoimalle.

8. Ilmastotekojen kaupunki

- Toiminta tukee Porvoon ilmastotavoitteiden toteutumista.

Kumppanuuden tarkoituksenmukaisuutta ja rahallisen kompensaation määrää harkittaessa otetaan huomioon toiminnan määrä, laatu ja laajuus.

Liite : Elinvoiman kumppanuusmalli esitys lautakuntalle 22.4.2024

vs. Apulaiskaupunginjohtaja

Elinvoimalautakunta päättää ottaa käyttöön elinvoiman toimialan kumppanuuksien yleiset kriteerit esityksen mukaisesti.

Elinvoimalautakunta päättää tarkastella avustuksista kumppanuusmalliin siirtymistä museoavustuksen, kulttuurin yleisavustuksen ja taiteen perusopetuksen avustuksen osalta. Selvitetään vaihtoehtoja kumppanuuksien haku- ja neuvottelumenettelyihin. Mahdollisesta avustuksista kumppanuusmalliin siirtymisestä ja näiden kumppanuuksien tarkemmista kriteereistä päätetään erikseen.

Elinvoimalautakunta päättää siirtää kulttuurin yleisavustuksen ja museoavustuksen hakuajan toukokuulta 2024 syyskuulle 2024.

Päätös:

Elinvoimalautakunta päätti yksimielisesti ottaa käyttöön elinvoiman toimialan kumppanuuksien yleiset kriteerit esityksen mukaisesti.

Elinvoimalautakunta päätti yksimielisesti tarkastella avustuksista kumppanuusmalliin siirtymistä museoavustuksen, kulttuurin yleisavustuksen ja taiteen perusopetuksen avustuksen osalta. Selvitetään vaihtoehtoja kumppanuuksien haku- ja neuvottelumenettelyihin. Mahdollisesta avustuksista kumppanuusmalliin siirtymisestä ja näiden kumppanuuksien tarkemmista kriteereistä päätetään erikseen.

Elinvoimalautakunta päätti yksimielisesti siirtää kulttuurin yleisavustuksen ja museoavustuksen hakuajan toukokuulta 2024 syyskuulle 2024.